

VILKMERGĖS KULTŪROS LOPŠYS

Metų sukaktys

Prieš 65 metus, 1955 m. sausio 15 d., Sližių kaime Ukmergės rajone gimė Vytautas Jancikevičius, poetas, prozininkas.

Prieš 80 metų, 1940 m. sausio 16 d., Radeikiškių vienkiemyje Žemaitkiemio seniūnijoje Ukmergės rajone gimė Vidas Kazimieras Gibavičius, dailininkas, dizaineris.

Sukanka 85 metai, kai 1935 m. sausio 20 d. Gintarų kaime Ukmergės rajone gimė Albertas Gurskas, grafikas, plakatistas, kaligrafijos meistras, lietuviškosios kaligrafijos mokyklos kūrėjas, Vilniaus dailės akademijos profesorius.

Sukanka 95 metai, kai 1925 m. sausio 21 d. Kadrėnų kaime gimė Alfonsas Svarinskas, kunigas, monsinjoras, disidentas, politinis veikėjas. 1996 m. gimtajame Kadrėnų kaime įkūrė parką Didžiosios Kovos apygardos partizanams atminti. Mirė 2014 m. liepos 17 d. Vilniuje. Palaidotas Ukmergės Dukstynos kapinėse.

Sukanka 60 metų, kai 1960 m. sausio 22 d. Jogvilų kaime Ukmergės rajone gimė Leonas Kižla, filologas, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kalbų katedros vedėjas, docentas, lektorius.

Sukanka 70 metų, kai 1950 m. sausio 22 d. Vidiškiuose gimė Alfonsas Kirvėla, zootechnikas, biomedicinos mokslų daktaras, apie 40 mokslinių straipsnių autorius. Mirė 1996 m. gegužės 3 d. Kaune.

Prieš 130 metų, 1890 m. sausio 25 d., Pageležių kaime Ukmergės rajone gimė Paulius Galauė, dailininkas, grafikas, dailėtyrininkas, muziejininkas. Kūrė ekslibrisus, pašto ženklus, atvirukus, knygų iliustracijas. Mirė 1988 m. spalio 18 d. Kaune.

Prieš 120 metų, 1900 m. sausio 25 d., Kulniškių kaime Ukmergės rajone gimė Vaclovas Čiziūnas, pedagogas, publicistas, literatūros tyrinėtojas, visuomenės veikėjas. 1939 m. dėstė Ukmergės mokytojų seminarijoje. 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos. Mirė 1980 m. kovo 10 d. Veine (JAV).

Sukanka 85 metai, kai 1935 m. sausio 27 d. Rečionių kaime Vidiškių seniūnijoje Ukmergės rajone gimė Bronislava Kerbelytė, habilituota daktarė, folkloristė, tautosakininkė.

Sukanka 100 metų, kai 1920 m. sausio 31 d. Žvygonių kaime Ukmergės rajone gimė poetas Balys Rukša. Mirė 2003 m. rugsėjo 29 d. Vilniuje.

Vlado Šlaito viešosios bibliotekos inf.

Raštų spalvas parinko gyvenimas

Minkštos linijos, rombai, vingelės, žirgeliai, kvadratėliai, eglutės, žvaigždutės, grėbliukai, taškėliai, langeliai – paprasčia mozaika. Pasteliniai tonai: rusva, juosva, rausva, gelsva, žalsva – visos Žemės spalvos. Tai – Reginos Žvirblienės megzti ornamentai.

Aldona KVEDARIENĖ

Ukmergiškė tautodailininkė Regina Žvirblienė yra ne tik tradicinių amatų meistrė, kurianti mūsų kultūros paveldui reikšmingus darbus, ji turi ir meno kūrėjos vardą – jos mezginiai yra meno vertybės.

Į meno pasaulį ji įžengė su skiautiniiais – prieš šimtmetį atsiradusia mūsų tautos kūrybos rūšimi, tačiau pastaruoju metu ji daugiau laiko ir dėmesio skiria mezginiams, jų raštams ir spalvoms.

R. Žvirblienę galima sutikti nedi-

deleje jos siūlų parduotuvėje miesto centre, už senojo knygyno arkos.

Regina nusišypsos ir maloniai paklaus, kuo gali padėti. Visų paklausia. Paklaus, kokių siūlų pagėdautum ir ką iš jų ketini megzti. Būtinai patars, kokius geriausia rinktis, ir netgi pamokys, kaip reikia vilnonius nuo nevilnonių atskirti.

Dabar jie taip suverpti, kad plika akimi neatpažinsi, kokie jie yra. Todėl, moko Regina, nenorėdamas apsirikti siūlo galiuką padegink. Jeigu bus vilna, liks trupiniukas, jei ne vilna – burbuliukas. Ir tikrai: Reginos padegintas vienas siūlas subyra tarp pirštų, kitas pavirsta blizgančiu karoliuku. „Gali siūlas būti ir iš vilnos, ir iš sintetikos. Tada liks trupiniukas ir burbuliukas“, – rodo Regina.

Mezga pirštines ir riešines

Pati Regina pirštines mezga tik iš vilnonių siūlų. Pirštines turi būti šiltos. Jos turi priglusti prie rankų, bet jų neaptemti. Tik tada jos šildys.

Reginos mezgtos pirštines lygios, be jokių siūlų galiukų išorėje ir viduje. Jos mezgimas – ypatingas: dvi-

Nukelta į 8 p.

Asmeninio albumo nuotr.

Regina Žvirblienė su savo megztomis ilgarišėmis pirštinėmis.

Reginos raštai.

Pagerbtos Holokausto aukos

Sausio 27 dieną minėjome Holokausto aukų atminimo dieną. Ji šiemet siejama kartu su 75-osiomis Aušvico (Osvencimo) mirties stovyklos išvadavimo metinėmis.

Ukmergės rajono savivaldybės vadovai sausio 27-osios rytą aplankė Pivonijos šile esančią žydų žudynių vietą ir uždegė žvakutes, taip pagerbdami 1941 metais hitlerinų budelių čia nužudytus 10 239 nekaltus žydų tautybės ukmergiškius.

Pasaulio žydų kongreso iniciuotoje pasaulinėje akcijoje „Mes prisimename“ kvietė dalyvauti Užsienio reikalų ministerija.

Visi kvieisti aplankyti žydų žudynių vietas Ukmergės rajone, uždegti žvakutę ar pagal žydų tradicijas padėti akmenį.

Aušvico koncentracijos stovykla

buvo viena didžiausių nacistinės Vokietijos koncentracijos ir naikino stovyklų, įkurtų nacistų okupuotoje Lenkijoje. Stovykla pavadinta netoliese esančio Lenkijos miesto Osvencimo vokišku pavadinimu.

1940–1945 metais naciai į ją deportavo mažiausiai 1,3 mln. žmonių, iš jų apie 1,1 mln. buvo žydai, 140–150 tūkst. – lenkai, 23 tūkst. – romai, 15 tūkst. – karo belaisviai iš Sovietų Sąjungos, dar 25 tūkst. – kitų tautybių kaliniai. Apie 1,1 mln. iš šių žmonių, daugiausia žydai, niekada iš čia negrįžo.

Didžioji aukų dalis buvo nunuodyta „Zyklon B“ dujomis Aušvico dujų kameroje. Kiti mirė nuo nuolatinio badavimo, priverstinių darbų, negydytų ligų, atskirų egzekucijų ir vykdytų „medicininių“ eksperimentų.

1947 m. aukų atminimui Lenkija pirmose dvejose stovyklose įsteigė muziejų.

Idėja Osvencime kurti koncentracijos stovyklą kilo 1939 m. pabaigoje. Daugiausia buvo remiamasi patogia miestelio padėtimi ir geru geležinkelio susisiekimu su kitomis šalimis.

1940 m. balandžio 27 d. SS reichsfüreris Heinrichas Himleris pasirašė įsakymą įkurti Aušvico koncentracijos stovyklą Lenkijoje. Stovyklos komendantu paskirtas Rudolfas Hesas.

Aplink Aušvicą buvo dar apie 40 susijusių mažesnių koncentracijos stovyklų, kai kurios jų dešimtis kilometrų nutolusios nuo trijų pagrindinių.

Kaip ir kitas Vokietijos koncentracijos stovyklas, Aušvicą valdė ir

prižiūrėjo SS.

Aušvicas I buvo administracinis viso komplekso centras. Stovykla buvo įkurta mūriniuose dviejų ir trijų aukštų pastatuose, buvusiose lenkų, o dar anksčiau – austrų kareivinėse.

1940 m. gegužės 20 d. į koncentracijos stovyklą atvyko 30 vokiečių kriminalinių nusikaltėlių. Jiems buvo numatytos prižiūrėtojų funkcijos.

Stovykloje buvo laikomi sovietų karo belaisviai, „antisocialiniai elementai“, kunigai, žydai ir 48 Vokietijos homoseksualai. Per dvejus metus kalinių skaičius svyravo nuo 13 iki 16 tūkstančių, o 1942 m. pasiekė 20 000.

Nukelta į 8 p.

